

Astrid Kristensson – några minnen

SVEN JOHANSSON

Första gången jag mötte Astrid Kristensson var någon gång i början av 1950-talet. Det var på en juristkonferens, som leddes av hennes make Rune som då var kraftfull ledare för juristernas fackliga arbete. Själv var Astrid fyrbarnsmamma, som vid 34 års ålder blivit jur.kand. Redan då charmade Astrid sin omgivning. Som dotter till den legendariske häradshövdingen Björn Zetterstrand var det naturligt att hon valde juristyrket. Hon började som förbundsjurist hos barnmorskorna och ekonomiföreståndarna, gick sedan över till sjukgymnasterna där hon slutade 1971 som förbundsdirektör i och med att hon blev politiker på heltid.

Det dröjde inte länge förrän Astrid blev upptäckt av Högerpartiet. I ATP-valet 1958 invaldes hon i andra kammaren. Bland nykomlingarna det året fanns också Gösta Bohman.

Själv hade jag då som ordförande i Högerens ungdomsförbund också på allvar blivit engagerad i rikspolitiken. Detta innebar bl.a. att jag kom med i ett par arbetsgrupper där också Astrid och Gösta ingick. Även om de båda hade en starkt konservativ grundsyn, hade de ofta mycket delade meningar om vad detta innebar. Särskilt minns jag en gång, då vi sysslade med familjelivets förnyelse (sic!). Den enda möjligheten att finna en tid som passade både Astrid och Gösta var vid midnatt i sammanbindningsbanan. Gösta skulle absolut ut och jogga först och kom i full löparmundering med bl.a. den berömda slidkniven vid sin sida. Meningarna om vad som var konservativ familjepolitik gick så starkt isär mellan Astrid och Gösta att jag under diskussionen mer än en gång sände en tacksamhetens tanke till Riksdagshusets skickliga byggmästare.

1963 fick Astrid ta på sig det tunga uppdraget som ordförande i Stockholmshögerns förbund – en post som allmänt betraktades som något av en politisk värnplikt. För Astrid blev det än mer arbetsamt när förbundets mångåriga och legendariske chefsombudsman Einar Sahlin gick bort. Astrid hann också med att delta i det direkta fältarbetet.

En gång var jag med henne på ett torgmöte vid Slussen. Det hållregnade och Astrid och jag hade varsin ICA-kasse på huvudet för att skydda håret. När en av de många a-lagarna blev väl närgången, tvekade hon inte att ge sig in i handgemäng.

Astrid Kristensson.
Riksdagens bildarkiv.

1968 var ett i många avseenden oroligt år – det gällde också Stockholmshögern. Särskilt kom spänningarna till uttryck i samband med nomineringarna till årets andrakammarval. I min egenskap av förbundsordförande ledde jag nomineringsarbetet. Min strategi var att först fatta beslut om några kandidater som jag uppfattade som självklara – däribland Astrid. Några ledamöter började emellertid ifrågasätta även Astrid. Jag drämde då klubban i bordet och konstaterade: ”Tafsar ni på Astrid, avgår jag.” Astrid blev omedelbart enhälligt nominerad.

I enkammarriksdagen fick Astrid ett av de viktigaste uppdragen, ordförandeskapet i Justitietskottet. Hon blev snart den ledande borgerliga politikern på det rättspolitiska området. Med stor skicklighet bekämpade hon särskilt bristerna i den socialdemokratiska kriminalpolitiken.

När de borgerliga 1976 – efter 44 år – vann regeringsmakten räknade vi på moderat håll som självklart med att Astrid skulle bli justitieminister. Bland en del av våra koalitionspartners ansåg man emellertid att hon var alltför kontroversiell. Astrid blev ytterst besviken. (När hennes namn aktualiserades i samband med 1979 års regeringsbildning blev hennes kommentar: ”Dög jag inte 1976 duger jag inte heller 1979”.) 1977 blev Astrid landshövding i Kronobergs län.

Ur bokslutet över Astrids 19 år i riksdagen kan bl.a. noteras: Hon väckte 150 egna motioner. I början handlade de mest om vårdfrågor, som ju anknöt till hennes civila yrkesgärning. Så småningom gick hon mer och mer över till de juridiska frågorna. Astrid väckte ett 30-tal interpellationer. Ett par uppmärksammades särskilt – en om dödsbegreppet och en om allmän vårdplikt.

När Astrid kom till Växjö blev hon snart tagen till kronobergarnas hjärtan. Hela livet ut behöll Astrid sitt stora intresse för kriminalpolitiken och med stolthet bar hon smeknamnet ”batongmormor”. Hon hade t.o.m. en batong hängande på dörren mellan residensets representationsvåning och de privata rummen.

Det dröjde inte länge förrän Astrid visade upp många för omvärlden tidigare okända talanger. Hon engagerade sig starkt i arbetet på att utveckla länets näringsliv. Glasriket fick i Astrid en effektiv ambassadör. En mera spektakulär marknadsföringsinsats var att hon lyckades förmå

Operakällaren att ta upp en av länets brännvinssorter på sin spritlista.

Astrid visade ett stort intresse för länets kulturliv. Här hade hon stor nytta av att hon alltid varit så engagerad i sång och musik. Hennes skicklighet i dans blev vida omtalad. Residenset i Växjö, som tidigare uppfattats som ganska slutet, öppnade hon för länsinnevånarna, också för de socialt svaga.

När jag själv kom in i landshövdingekretsen 1978 innebar detta att jag råkade Astrid ganska ofta på de månatliga landshövdingemötena. Här fick jag många tillfällen att jämföra landshövdingearbetet i ett till ytan ganska litet småföretagarlän med samma arbete i ett vidsträckt skogslän. Själv hade jag stor nytta av dessa samtal. I diskussionerna på landshövdingemötena engagerade sig Astrid – helt naturligt – särskilt i frågor rörande den regionala polisorganisationen.

Astrids landshövdingetid torde kunna sammanfattas med en travesti från Per Brahe d.y. : ”Jag var med Kronoberg och Kronoberg med mig väl till freds.”

1983 gick Astrid i pension och flyttade då tillbaka till Stockholm. Hon fick då sitt sista statliga uppdrag – ledamot av statsrådslönenämnden – vilket hon hade fram till 1992.

På ett för en avgången landshövding ovanligt intensivt sätt behöll hon kontakterna med sina många vänner i det gamla länet. Själv mötte jag Astrid i arbetet bland Moderata Seniorer i Stockholm. Där hade vi stor nytta av hennes livserfarenhet och många personkontakter.

Som pensionär fick Astrid tillfälle att verkligen odla sitt stora intresse för sång och musik. Operabesöken blev de verkliga högtidsstunderna. Bridgetimmarna med de gamla vännerna blev viktiga bitar av Astrids nya liv. Mitt sista minne av Astrid är från slutet av 90-talet. Jag hade varit hemma hos henne i hennes vackra våning på Norr Mälarstrand. Just när jag skulle gå, damp en packe reklam ner i brevlådan. Jag konstaterade: ”Det kommer så mycket skräp i de där utskicken”. Astrids replik glömer jag aldrig: ”Du Sven, i min ålder är man glad för att man överhuvudtaget får någon post alls.” Samma nyktra saklighet som alltid präglade Astrid Kristenssons livsgärning.

Astrid Kristensson

Stockholm, senare Väderstad

Ombudsman, senare landshövding

Född 7.1.1917

Riksdagsledamot för Stockholms kommuns valkrets 1971–1976/77 (Ledamot av Andra kammaren för Stockholms stad 1958B–1970),

Uppdrag i riksdagsgruppen

Suppl. i Lagutskottet 1958B–64, Allmänna beredningsutskottet 1961–62, Bevillningsutskottet 1963–64 och 2:a Särskilda utskottet 1964. Led. av 1:a Lagutskottet 1965–70 och Justitieukskottet 1971–76/77, ordf. 1971–76/77. Suppl. i Krigsdelegationen 1969, Valberedningen 1971–75/76 och Nordiska rådets svenska delegation 1971–73. Led. av Opinionsnämnden 1961, 65, 69 och 74, Riksdagens förvaltningsstyrelse 1966–73, Talmanskonferensen 1971–76/77, Krigsdelegationen 1971–76/77 och Nordiska rådets svenska delegation 1974–76/77. Valman vid ombudsmannavalen 1968–69. Led. av kommittén ang. Nordiska rådets svenska delegations kansliorganisation 1971 och byggnadskommittén 1974–77. Led. av h/m-gruppens förtroenderåd 1966–76/77, 1:e vice ordf. i Andra kammargruppen 1970, 3:e vice ordf. i gruppen 1971–73, 3:e vice gruppledare 1974–75/76.

Utbildning och examina samt yrkesverksamhet

Studentexamen i Västerås 1936. Juris kandidat vid Stockholms högskola 1951. Ombudsman och förbundsjurist vid Svenska Barnmorskeförbundet 1951–62, Svenska Ekonomiföreståndarinnors förening 1953–64 och Legitimerade sjukgymnasters riksförbund 1961–65, förbundsdirektör 1965–71. Landshövding i Kronobergs län 1977–83.

Övriga statliga uppdrag

Led. av styrelsen för statens invandrarverk 1969–70 rikspolisstyrelsen 1973–77, regionala utvecklingsfonden i Kronobergs län 1978–83, ordf. 1978–83, Sveriges Utbildningsradio AB, ordf. 1978–83, och humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet 1980–83, ordf. 1980–83. Led. av offentliga sektorns särskilda nämnd 1977–78 och statsrådslönenämnden 1984–92. FN-delegat 1969 och 1971. Ordf. i Kronobergs läns lantbruksnämnd 1977–83, skogsvårdsstyrelse 1977–83, länsarbetsnämnd 1977–83 och länsbostadsnämnd 1977–83. Led. av 1965 års abortkommitté 1965–71, 1971 års utredning om behandling av psykiskt avvikande 1971–77, kommissionen för förebyggande av politiska våldsdåd med internationell bakgrund 1972, brottskommissionen 1973, integritetsskyddskommittén 1974–80 och Sydafrikautredningen 1977–78. Särskild utredare med mönstringsutredningen 1979–81. Led. av larmutredningen 1979–81, 1981 års polisberedning 1981–82, ordf. 1981–82, och kommittén om vissa fiskefrågor 1981–84, ordf. 1981–84. Led. av domstolskommitténs rådgivande nämnd 1961–72.

Kammaraktiviteter

73 egenmotioner, 17 interpellationer, 10 frågor och 103 anföranden; främst om kriminalpolitik och rättsväsende (173 egenmotioner och 18 interpellationer i AK).

Politiska uppdrag och näringslivsuppdrag

Led. av styrelsen för Handelsbankens citykontor i Stockholm 1976–77, Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, ordf. 1978–83, och Kronobergs läns distrikt av föreningen Norden, ordf. 1979–83. – Led. av styrelsen för Stockholmshögerns förbund, ordf. 1962–64, och av Högerpartiets partistyrrelse 1962–66. Vice ordf. i Högerns centrala tjänstemannaråd 1958–60.